

71. møde.

Torsdag den 1. september kl. 14.30.

Formanden:

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

(Lovforslag nr. L 238. Fremsat 1/9 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

(Lovforslag nr. 239. Fremsat 1/9 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

(Lovforslag nr. 240. Fremsat 1/9 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

(Lovforslag nr. L 241. Fremsat 1/9 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Forhøjelse af børnetilskud m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

(Lovforslag nr. L 242. Fremsat 1/9 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Formanden:

Jeg skal fastsætte en taletid for ordførerne i første omgang til 10 minutter.

Albertsen (S):

Socialdemokratiet hilser med tilfredshed socialministerens 5 lovforslag, der tilgodeser de økonomiske interesser for pensionister, familier med børn og unge, der modtager ungdomsydelse, fuldt ud i den aktuelle situation. Herved skal forstås, at forudsat folketinget vedtager disse lovforslag, vil de pågældende grupper ikke lide nogen afsavn som følge af momsforhøjelsen og andre prisjusteringer, der indgår i regeringens krisebuket.

Som allerede antydet af socialdemokratiets ordfører ved første behandling af lovforslagene om beskæftigelse og afgifter, hr. Auken, stillede socialdemokratiet sig åbent for at forhøje pensioner, børnetilskud og ungdomsydelser som kompensation for momsforhøjelsen m. v. Denne åbenhed blev bl. a. noteret af det radikale venstre, og det har glædet mig meget, at de to øvrige forligspartier har tilsluttet sig samme standpunkt. Jeg er meget tilfreds med denne løsning og vil gerne complimentere socialministeren for hurtighed og effektivitet i denne sags behandling.

Det er ligeledes med stor glæde, jeg noterer mig, at socialministeren uanset den stramme tidstabel alligevel har opnået at få kontakt med Kontaktudvalget for Folke- og Invalidepensionisternes Sammenslutning og fået deres accept af forslaget. Den holdning, der derved er givet udtryk for fra kontaktudvalget, svarer for så vidt også til den henvendelse, vi fik for nogen tid siden fra kontaktudvalget om samme problematik.

Når det har været muligt at fremskaffe dækning efter den godkendelse, som jeg kan forstå der må være tale om fra finansministerens side på den merudgift brutto, det drejer sig om her på 420 mill. kr., og som netto, når skattevirkningerne er trukket fra, vel vil dreje sig om godt 300 mill. kr., skyldes det, at den gruppe af fødevarer, man havde udtaget, der ikke skulle momsbelægges, er blevet mere begrænset, således at den nu kun omfatter mælk og mælkeprodukter, smør og margarine, samt at der fra EFs FEOGA-fond bliver ydet tilskud til denne frilægning af de nævnte fødevarer på et beløb på 70 mill. kr. Derved bliver der et provenu, som tillader, at man kan gå ind for den merudgift,

[Albertsen.]

der er tale om i forbindelse med de fem lovforslag.

De forhøjelser af de forskellige sociale ydelser, det drejer sig om, betyder altså i realiteten fuld dækning for de 1,7 pct. udgiftsstigninger, som momsforhøjelsen medfører for pensionisterne m. v. Denne virkning er også ganske klar for de pensionister, der skal betale skat af den forhøjelse, det her drejer sig om, nemlig den skatteydelse, som vi stadig væk har i vor skatte-lovgivning, og som næsten udelukkende rammer pensionistægteparrene.

Man kan jo altid diskutere, om forhøjelser af denne art for pensionisternes vedkommende alene skal foregå ved en regulering af selve grundbeløbet, der ydes pensionisterne, eller om det skal foregå ved en regulering af pensions-tillægget. Hvis det sidste bliver tilfældet, vil der være tale om, at man alene vil tilgodese de pensionister, der har det økonomisk dårligst, og det vil sige det store flertal af dem. Men vi ved jo fra adskillige tidligere erfaringer, at der her i folketinget ikke er et flertal for den sidste opfattelse, jeg nævnte, nemlig at man alene foretager regulering af pensionstillægget, og derfor har socialministeren klogeligt ud fra disse erfaringer valgt at regulere ydelsen både på grundbeløbet og på pensionstillægget. Der vil i virkeligheden for den enkelte pensionist, hvis ægtefælle også modtager pension, være tale om en bruttoforhøjelse på 528 kr. om året, medens der for den enlige pensionist vil være tale om en forhøjelse på 372 kr.

Det er tanken efter lovforslaget, at denne bestemmelse skal træde i kraft pr. 1. oktober i år. Der vil endvidere ske regulering af hustrutillægget med 696 kr. om året og tilsvarende reguleringer for enke- og invalidepensionister. Derudover vil der også ske en meget beskedne regulering af det såkaldte lommepegebølb, det beløb, der udbetales til de ca. 50.000 pensionister, der opholder sig på plejehjem, i form af en forhøjelse på 6 kr. om måneden.

Ud over reguleringen af pensionerne er der også som indledningsvis nævnt tale om en regulering af børnetilskuddene, således at de får samme effekt over for dem, der har børn, og det vil sige, at det almindelige børnetilskud forhøjes med 28 kr., det forhøjede børnetilskud med 40 kr. og det særlige børnetilskud med 100 kr. om året. Det er jo relativt beskedne beløb, men det skulle efter det beregningsmateriale,

der er fremlagt i ministerens bemærkninger, dække den udgiftsforhøjelse ind, som vi på anden måde har accepteret.

Endelig vil også den såkaldte ungdomsydelse blive reguleret med en beskedne forhøjelse efter det samme princip, som er nævnt for de øvrige kategorier.

Jeg kan i denne forbindelse nævne, at også den særlige ydelse, der præsteres til unge under uddannelse, vil blive reguleret, men det sker ikke som følge af disse lovforslag, men i forbindelse med den særlige tillægsbevilling, som finansudvalget på anden måde skal tage stilling til.

Socialdemokratiet kan ganske og uden forbehold stemme for socialministerens fem lovforslag, og jeg vil gerne på socialdemokratiets vegne fremføre, at socialdemokratiet ikke nærer noget ønske om udvalgsbehandling, men gerne ser, at lovforslagene går direkte til anden behandling.

Jørgen Junior (FP):

Man skal altid være meget vagtsom, når hr. Albertsen taler så meget, som han gjorde her, for så er der nemlig noget, der ligesom skal sløres. Det, der er kendsgerningerne, er, at man tager fra hele den svageste befolkningsgruppe – man gør deres forhold betydelig ringere – hvorefter man finder frem til et tal og siger: ja, vi har gjort forholdene 1,7 pct. ringere, så giver vi 1,7 pct. med den anden hånd, for så er vi så sociale, så er vi virkelig så ansvarlige.

Vi kan desværre ikke tilslutte os socialdemokratiets manglende vilje til at få dette forslag tilbage til udvalget. Jeg synes absolut, det er rimeligt at få klart og tydeligt belyst, hvorledes man er kommet frem til de 1,7 pct. Lad os få nogle beregninger for det. Der er måske ikke noget at sige til, at man, når man skal udforme et lovforslag meget hurtigt, bare må henvise til et tal, men så må vi i hvert fald i udvalget have svar på et spørgsmål om, hvad det er for et tal.

Naturligvis vil vi gå ind for, at der bliver bødet en lille smule på de uretfærdigheder, man begår til anden side, men lad os få slået en meget tyk streg under, at det her på ingen måde er noget, socialdemokratiet kan juble over: dér kan I se, hvor godt vi gjorde det! For først tog man højst troligt mere, og så vil man give folkepensionisterne under 1 kr. om dagen i kompensation. Det er ikke, fordi jeg

[Jørgen Junior.]

forlanger, at der skal være kompensation for den lille snaps, for det er der vel alligevel ikke nogen der har råd til mere, selv om det måske er sørgeligt, men 1 kr. om dagen – det er flot, det er meget, meget flot. Så lad os i det mindste blive fri for nogen oppustet socialdemokratisk propaganda som: dér kan I se, hvor socialt ansvarlige vi er!

Det er en ussel kompensation for det, man stjæler i stor stil fra anden side. Men også usle kompensationer er vi naturligvis med til at sørge for at de svageste får, om end uden nogen jublende begejstring. Og så er der altså et par spørgsmål i udvalget.

Henrik Toft (V):

Når man har gennemført forhøjelser af merværdiafgiften, har der altid fulgt nogle kompensationer med til de grupper, som man har en fornemmelse af rammes hårdest. Det er også det, der tilsigtes med de fem lovforslag, vi her har til første behandling, og det kan venstre gå ind for.

Ud over forhøjelsen af folkepension, invalidepension, ændring af pension til enker, forhøjelse af social bistand og ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser er der jo opnået enighed om en friholdelse af mælk og margarine for moms inden for en vis beløbsramme. Disse forslag skal således ses i sammenhæng med behandlingen af lovforslaget om ændring af momsens i skatte- og afgiftsudvalget, og vi må derfor lige have kontrolleret, at det er i overensstemmelse med de beløbsrammer, som er aftalt.

Der har jo i sommerens løb været stor diskussion om differentieret moms, og det lyder da også besnærende, når det siges, at almindelige forbrugsvarer ikke skal rammes. Men venstre har hele tiden været klar over, at det er meget vanskeligt at skille ad, for hvad er det, vi skal friholde? Er det den lille mands snaps? Er det håndværkerens formiddagsbajer? Er det piskefløden til søndagsæblekagen? Og kød, er det også kalvefilet? Det er meget svært at skille ad.

Der er jo endelig også hensynet til mindre handlende, som vi ikke just ønsker at belejre med større besvær med regnskabsføring af to forskellige momssatser, noget, som nok ville få endnu flere af dem til at dreje nøglen om, hvad vi bestemt ikke ønsker at befordre.

Endelig er der også en undersøgelse, der

viser, at momsen ikke vender den tunge ende nedad. Derfor er venstre godt tilfreds med det, der i denne forbindelse er opnået enighed om i retning af forhøjede ydelser og kompensationer i engrosleddet af mælk og margarine.

For børnerige familier er der jo også ting som fodtøj og tøj, som vejer tungt i budgettet. Jeg håber, at vi i et vist omfang kompenserer for det med lovforslag nr. L 242.

Jeg kan herved give venstres tilsagn om en hurtig og velvillig behandling af disse fem lovforslag.

Palle Simonsen (KF):

Efter at hr. Albertsen på sin sædvanlige klare facon har gennemgået lovforslagene, skal jeg ikke knytte kommentarer til de enkelte punkter, men kun sige principielt, at det, der foregår i dette øjeblik, jo er en ganske naturlig og selvfølgelig ting, når vi tager det historiske hændelsesforløb omkring momsen i betragtning.

Man kan selvfølgelig, som hr. Jørgen Junior gør gældende, sige, at der er tale om et lille beløb, men det er vel vigtigt i den forbindelse at holde fast på, at kompensationen ikke skal ses alene i forhold til de kompensationer, der ydes her, men også i forhold til forslaget om at fritage enkelte vareområder for momsen som helhed, og vi skal jo til syvende og sidst også huske på, at den 3 pct.s momsforhøjelse, der her er tale om, i sig selv er en beskedent forhøjelse.

Jeg synes, det er en fornuftig måde, socialministeren har grebet dette an på, og jeg har fuld tillid til, at der er tale om en fuld dækning, som vi plejer at gøre det.

Til slut skal jeg kun sætte en streg under, at jeg også er meget tilfreds med, at man har taget forhøjelsen for pensionisternes vedkommende både på grundbeløbet og pensionstilægget.

Vi kan anbefale lovforslagene til hurtig gennemførelse.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne er nok knap så begejstrede. Vi havde jo fra starten ønsket en 5 pct. momsforhøjelse og så en differentiering på fødevarerne. Det er nu blevet til 3 pct. forhøjelse, og det beklager vi. Endvidere er de 800 mill. kr., der her er sat af, blevet til 400 mill. kr. på konsummælk og 400 mill. kr. på sociale kompensationer. Rugbrød, ost og æg er

[Yvonne Herløv Andersen.]

faldet ud; jeg ved ikke, om man ikke mener, at rugbrød er en væsentlig ting i den daglige husholdning.

Hvad angår kompensationen for pensionisterne, må vi ligesom hr. Jørgen Junior bede om at få nogle rigtige tal på bordet i udvalget, så ikke man risikerer, at den kompensation, pensionisterne får, mere eller mindre forsvinder ud i den blå luft, når skatten har taget sit.

Vi er glade for forslaget om, at lommepengebeløbet bliver hævet. Det er rimeligt, for det er et meget lille beløb. Hvis man ønsker det højere endnu, er det dog en anden skuffe og ikke bare som kompensation for det her.

Børnetilskud har der altid været problemer med, mener vi, idet børnetilskuddet udbetales, efter at der er sket fradrag, og derfor er det ikke altid de mennesker, der burde have børnetilskud, der får dem; så entydigt lægge det dér, er vi heller ikke enige i. Vi ønsker stadig væk hele beløbet anvendt på fødevarergrupper og at få udvidet de fødevarergrupper, der nu er tale om, således at hele befolkningen får gavn af denne lettelse.

Derfor kan vi ikke medvirke, men vil undlade at stemme ved de øvrige behandlinger.

Ebba Strange (SF):

Socialistisk folkeparti går imod momsforhøjelsen, men vi går selvfølgelig ikke imod, at der, når momsforhøjelsen er vedtaget, skal gives kompensation til særlig udsatte befolkningsgrupper. I øvrigt ligger der et klart flertal bag disse lovforslag, så det er jo ikke så forfærdelig vigtigt, hvad vi siger.

Det har været umuligt for os, i løbet af den korte tid vi har haft forslagene på bordet, at efterprøve de beregninger, der foreligger. Jeg har heller ikke kunnet finde forbrugerundersøgelser, der er nyere end dem fra 1971, som man har brugt som beregningsgrundlag, og vi har altså ikke kunnet efterforske, om dækningen er forsvarlig.

Hr. Albertsen mente, at man med denne kompensation også ville afbøde virkningerne af de andre afgiftsbelastninger. Det mener jeg ikke fremgår af bemærkningerne til lovforslagene. Jeg mener det alene er momsbelastningen, man afværger ved denne lovgivning, og om man gør det fuldt ud, har jeg som sagt ikke kunnet beregne på den korte tid, vi har haft. Det vil stadig væk være sådan, at de andre afgifter, der sandsynligvis bliver vedtaget herinde på man-

dag, vil virke belastende på de befolkningsgrupper, som vi står her og taler for. Men når vi overhovedet går generelt imod momsen, er det, fordi der ikke kun er tale om de her nævnte grupper; vi har stadig væk de arbejdsløse, vi har de lavtlønnede, og de får ingen kompensation hverken gennem disse lovforslag eller andre. Imidlertid stemmer vi selvfølgelig for de kompensationer, der foreslås her.

Tove Jørgensen (DKP):

Kommunisterne vil naturligvis, ligesom de andre ordførere har givet udtryk for det, gå ind for de kompensationer, der her skal gives til pensionisterne, men vi finder dem aldeles utilstrækkelige. Det gælder ikke mindst, efter at den socialdemokratiske regering nu har opgivet at friholde en række vigtige fødevarer som brød, kartofler, æg og ost for moms, og efter at socialdemokraterne nu har sikret, at deres forslag om milliardstore afgifter på andre dele af forbruget skal gennemføres. De fleste af disse afgifter vil ramme almindelige menneskers forbrug. Afgifterne vil fordyre et almindeligt privatforbrug med ca. 5 pct. Hertil kommer så det store efterslæb, de grupper, som vi her behandler, har haft igennem den helt utilstrækkelige eller manglende dyrtidsregulering af ydelserne.

Det er derfor en fattig trøst til pensionister og andre grupper, der er tale om, når socialministeren her foreslår en række ydelser forhøjet på mellem 1½ og 3 pct. Det er simpelt hen ikke rigtigt, når hr. Albertsen her drister sig til at sige, at der gennem disse forslag ydes en fuldstændig kompensation til de omhandlede grupper for de skadelige virkninger af regeringens forslag. Det, det mest minder om – og det er det, som hele socialdemokratiets politik minder om i denne tid – er et højst løst stillads, som man febrilsk farer hen og understøtter med nogle tilfældige løse sten hist og her, dér hvor det hele er ved at ramle sammen; videre når man ikke i socialpolitikken med den måde, man kører frem i øjeblikket.

Jeg kunne tænke mig at trække en enkelt ting frem af den buket, der ligger her, og det er spørgsmålet om børnetilskuddene. Kommunisterne har fremsat et forslag, som stadig væk ligger i folketingets socialudvalg, hvori vi har foreslået, at enlige mødre, der modtager enkepension efter enkepensionslovens § 1, stk. 2, skulle have mulighed for at få et ekstra børnetilskud, fordi de simpelt hen lever på eksistens-

[Tove Jørgensen.]

minimum. Det eneste, de får, er enkepension, og så får de de 5 dele, som normalbidraget andrager. Alle de andre med op til 110.000 kr. i skattepligtig indkomst får derudover 2/5 børnetilskud udbetalt ekstra. Men det får de enlige mødre ikke. Det var noget, man skulle tænke på i denne kritesituation. Disse kvinder får nu en samlet forhøjelse på 236 kr. om året til at dække samtlige udgifter, som de får som følge af prisforhøjelserne.

Så siger hr. Albertsen, at der er fuld dækning for momsforhøjelserne. Men hvad med prisstigningerne som følge af devalueringen og afgiftsbuketten på de godt 6 mia kr.? For vi ved jo, som jeg nævnte før, at for hver dyrtidsportion er der kun dækning for 2/3 af stigningen, og det vil sige, at der fremover vil blive et løbende efterslæb for pensionisterne, som vi jo ved der i forvejen ikke er særlig stor vilje her i folketinget til at hjælpe. Kun når det drejer sig om pæne ord til pensionisterne, er der ikke noget i vejen; når det drejer sig om kontanter, ligger det straks noget tungere.

Vi må sammenholde disse udgifter, de vil få, med Thomas Niensens bedømmelse af, at devalueringen alene vil betyde en reallønsnedgang på 8 pct. Dertil kommer afgifterne, så der samlet bliver en reallønsnedgang på 10 pct..

Vi kunne også godt have ønsket os, at de forhøjelser, der her kommer, var blevet givet over pensionstillæggene, så det var kommet dem, der ikke har nogen indtægt ud over folkepensionen, til gode, for det er dem, der bliver ramt hårdest af de prisstigninger, der sker nu. Her må jeg for en gangs skyld sige at jeg er enig med hr. Jørgen Junior fra fremskridtspartiet. 1 kr. om dagen, det er dog for ringe. Man lægger beregninger fra 1971 til grund for, hvor meget pensionerne og pensionisternes udgifter kan forventes at skulle stige. Men så glemmer man totalt stigningen i oliepriserne, som nu belaster pensionisternes budget langt hårdere end før enten gennem huslejudgifter eller gennem udgifter til fyringsolie. Afgifterne her vil påføre pensionisterne en ekstra belastning. Og hvad med den daglige cigar? Den bliver der heller ikke råd til længere.

Denne sparsommelighed står i skærende kontrast til den gavmildhed, som man fra socialdemokratiets side siden i går er blevet villig til at vise arbejdsgiverne. Jeg tænker på løftet fra socialministeren om, at man i de kommende

tre år vil friholde arbejdsgiverne for udgifter til dagpenge for et samlet beløb af ca. 1 mia kr. Vi finder det ganske forkasteligt, i en situation hvor alle udgifterne væltes over på lønmodtagerne og pensionisterne og de svagest stillede, at vi stadig væk giver kompensation og tilskud – højst tvivlsomme tilskud – til arbejdsgiverne, tilskud, som ikke hidtil har medført flere arbejdspladser og dermed en mulighed for at højne niveauet.

Grethe Philip (RV):

Efter regeringens oprindelige oplæg skulle der ydes kompensation for momsforhøjelsen ved pristilskud på godt 800 mill. kr. til en række fødevarer. Ved en sådan kompensationsordning ville man sprede kompensationen ud over hele befolkningen, og de, der havde de største udgifter på en bestemt varegruppe, ville også få den største fordel. F. eks. ville den familie, der var så økonomisk velstillet, at den kunne have et temmelig stort forbrug af æg eller af ost, også få det største tilskudsbeløb i kroner og øre.

Det radikale venstre har lige fra første færd ønsket, at vi skulle gå en anden vej. Vi ønskede, at kompensationerne på en mere direkte måde skulle gå til de socialt svagt stillede grupper, altså først og fremmest pensionisterne og familier med børn og unge under uddannelse, og derfor har vi hele tiden ønsket, at kompensationsordningen skulle gives i form af forhøjelse af de forskellige sociale ydelser.

Nu har man fået en, om jeg så må sige, kompromisordning. Man fastholder til nogle ganske få varegrupper det først forelagte system med et pristilskud og bruger en meget væsentlig del – over halvdelen af de 800 mill. kr., som man vil bruge i kompensation – til forhøjelse af sociale ydelser, altså det, vi fra det radikale venstres side så stærkt er gået ind for.

Vi er naturligvis glade for den vending, det har fået, og kan give socialministeren tilslutning til de forslag, der foreligger her.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti er enig i de foreliggende forslag om, at disse grupper skal have kompensation for momsforhøjelsen. Det ville dog være interessant at vide, hvordan man er kommet frem til nogle af beløbene. Jeg vil f. eks. gerne have oplyst, hvordan man er kommet frem til forhøjelserne af grundbeløbet for

[Inge Krogh.]

folkepensionister. Det er 420 kr. til den, der er gift med en pensionist, og 300 kr. for den enlige. Jeg ved, at man har taget hensyn til, at ægtefæller skal eller sandsynligvis skal betale skat, men har man i øvrigt regnet med et dobbelt forbrug hos ægtefæller, altså at de anvender dobbelt så meget som den enlige? Og så er der f. eks. boligen, hvordan spiller den ind?

Alfred Hansen (DR):

Vi har nu været vidne til og deltaget i behandling og snart i vedtagelse eller forkastelse af en bunke lovforslag, hvori et gennemgående træk har været, at man nu kræver ind af befolkningen, under henvisning til at landet stander i våde. Og det tør desværre nok antydes, at dette er rigtigt. Bagefter kommer man så og leger julemand hele året og giver gode gaver til betrængte personer.

Retsforbundet finder, at det er en helt gal politik, man fortsætter med at drive fra dette ting. Man foregøgler befolkningen, at nu er problemerne løst, og nu kan de stole trygt på fremtiden, nu har man klaret det. Men hvad er det i grunden, man gør? Man blander sig i erhvervslivets forhold, man blander sig i fastsættelsen af priser og lønninger, og jo mere man blander sig, desto dårligere står det til.

Retsforbundet er imod momsforhøjelsen, vi er imod disse afgifter. Vi har tidligere anvist andre steder, hvor det var mere passende at tage de indtægter, som staten måtte have brug for. Det har man desværre ikke villet lytte til, heller ikke fra socialdemokratiets side.

Men når man nu absolut vil have disse afgifter, er det for os en helt naturlig ting, at man også ajourfører de sociale ydelser, som disse fem lovforslag er udtryk for. Man kan så diskutere, om det er nok, man kompenserer til de økonomisk svage, som bliver ramt. Jeg tænker her specielt på pensionisterne, som er en befolkningsgruppe, der er vokset op i en tid, hvor man kun har stillet krav til sig selv, men aldrig har stillet krav til andre, og som stadig væk ligger inde med en stor arbejdskraftreserve, nogle mennesker, vi kan trække på, og som man nok føler undertiden bliver misbrugt. De er i forvejen hårdt ramt af den inflationspolitik, der er ført de seneste år, som nemlig undergraver deres opsparing, forringer opsparingens købeevne, og denne gruppe

hører jo netop til den stadig mindre del af befolkningen, som sparer op. Så de er sådan set både ramt, når det gælder det, de har sparet op, og vil blive ramt, når det gælder det, de skal købe fremover.

Og hvad har man så gjort i stedet for? Ja, man har opkrævet kolossalt store afgifter, milliardbeløb, og nu har man vedtaget, at det endda skal være over en 3-årig periode, man uddeler store gaver til dansk erhvervsliv, til cementindustrien osv. Jeg tror i og for sig, arbejderen, der arbejder inden for cementindustrien, synes, det er en dårlig idé at opkræve skatter af ham for at finansiere cementindustriens produktion.

Man kunne også i den forbindelse have overvejet, om ikke der var basis for at forhøje den skattefri bundgrænse med mere end de 500 kr., der er tale om.

Vi er imod, at man tager visse grupper varer ud, som f. eks. mælk, smør og margarine. Det giver stor administration, men vi er selvfølgelig bekendt med, at tinget her ikke interesserer sig særlig meget for erhvervslivets store vanskeligheder i forbindelse med administrationsomkostninger. Det er også meget vanskeligt at foretage en egentlig prioritering af disse varegrupper og finde ud af, hvilke der er kompetente til at blive taget ud af denne afgiftsordning.

Vi vil gerne støtte disse 5 forslag.

I øvrigt vil jeg lige til slut sige, at hele det lovkompleks, vi har været præsenteret for her i august-septembersamlingen, har det fælles træk, at det giver til de velbærgede og tager fra de økonomisk svage. Hele den bukete, som vi har været udsat for, bærer ikke præg af at være social, og det skal særlig siges til socialdemokratiet, men samtidig skal det siges til venstre, som kalder sig liberalt, at det, der her har ligget på bordet, og som jo skal vedtages i næste uge, absolut heller ikke kendetegnes ved at være liberalt.

Tyroll (VS):

Hr. Albertsen sagde her fra talerstolen, at han hilste med tilfredshed, at disse forslag var fremkommet. Jeg kan sige, at VS ikke deler denne tilfredshed, og det skyldes den baggrund, der er for, at disse forslag fremkommer, nemlig udelukkende, at der her er tale om, at man vil gennemføre en finanspolitisk stramning og i den forbindelse gennemføre en momsforhøjelse på 3 pct. Der er ikke tale om her, at man sådan

[Tyrol.]

set vil medvirke til at bedre de ældres kår og altså også andre lavtlønnedes kår. Der er tale om, at man blot forsøger middelmådigt at lempe lidt på de ekstra byrder, som man har lagt på befolkningen som følge af denne finanspolitiske stramning, og når man så ser på, at det tilsyneladende indgår, og jeg må sige tilsyneladende, fordi det er svært her i salen og i aktiviteterne herinde i det hele taget helt at danne sig begreb om, hvad det er, man går og laver af sorte, reaktionære forlig, men det indgår i hvert fald i et ret så sort forlig, kan man få fornemmelse af for øjeblikket, hvor der er tale om, ud over det, man allerede havde lagt op til at forære til kapitalisterne, at der her i sidste ombæring er kommet omkring 1 mia kr. mere med i billedet, som vil gå den vej, og så er det jo ikke så nemt at ruste sig med den store tilfredshed, når regeringen kommer med sådan nogle klatskillinger som dem, som der er tale om her i kompensation.

Man må også spørge sig selv, om der egentlig er tale om nogen som helst form for kompensation, når det f. eks. fra hr. Albertsens side siges, at der også er tale om andre ting end momsforhøjelserne. Man siger, at den sag er i orden, og så kan vi godt lade være med at lave udvalgsbehandling af det; det indstiller man i hvert fald fra socialdemokratiet. Man har unægtelig en fornemmelse af, at der er nogle reelle beregninger, som der skal holdes hånd over, og at man bl. a. vil undgå at komme ind i nogle beregninger af, hvad der egentlig er tale om af reallønsfald både for mere omfattende samfundsgrupper og for pensionistområdet.

Thomas Nielsen taler om 8 pct. reallønsforringelse, men der er jo kommet yderligere indgreb til senere, så vi må regne med, at reallønsforringelsen ligger langt over de 8 pct. Det vil også sige, at vi må have nogle reelle beregninger over, hvad hele dette sorte, reaktionære forlig egentlig betyder for reallønnen for pensionister, for lavindtægtgrupper osv., og det vil også sige, at vi selvfølgelig under udvalgsbehandlingen ønsker at grave dybere i de beregninger, som ligger til grund for disse lovforslag.

Vi finder altså, at kompensationerne er helt utilstrækkelige, og vi vil selvfølgelig i øvrigt kommentere hele det sorte, reaktionære forlig, som socialdemokratiet er gået med til, i den lidt større debat, der vil komme i næste uge, så vidt det ser ud til for øjeblikket.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne takke de mange ordførere, der var positive over for forslagene, og jeg håber, de kan gennemføres hurtigt i udvalget.

Til de ordførere, der har sat spørgsmålstegn ved, om der er fuld kompensation for momsforhøjelsen, kan jeg sige, at det er der med de beregninger, vi har udført.

Der er også nogle, der har spurgt, om der er taget hensyn til skattebetalingen. Jeg kan henvise til bemærkningerne. Der er taget hensyn til skattebetalingen, når det drejer sig om ægtefæller.

Jeg forstår på fru Yvonne Herløv Andersen, at centrum-demokraterne ikke har meget til overs for pensionisterne. Hvis pensionisterne alene skulle have kompensation gennem pristijskud, ville det beløb, de fik, være meget mindre end det, der er foreslået her.

Som altid, når fru Tove Jørgensen taler, kan man være i tvivl om, hvilke lovforslag det egentlig er, hun taler om. Jeg vil godt understrege, at her behandler vi børnetilskud og kompensationer via pensionslovene og ikke sygedagpengeloven og alt muligt andet.

Jeg kan godt undre mig over, at fru Tove Jørgensen ikke ved, hvad man bruger den store forbrugsundersøgelse til. Man bruger den sandelig ikke til at undersøge, hvilke priser det drejer sig om. Man bruger den til at undersøge, hvorledes en pensionists forbrug er sammensat. Priserne indgår jo i den almindelige pristalsregulering.

Til fru Inge Krogh vil jeg gerne sige, jeg forstod måske ikke rigtigt spørgsmålene, men hun stillede spørgsmål om, hvad det ville sige, at ægtefællerne fik et andet beløb end de enlige, og her må mit svar igen være, at det er hensynet til skattebetalingen, der gør, at ægtefællerne skal have noget mere i pension, således at det disponible beløb bliver det samme for ægtepar og enlige.

Så blev der også stillet det spørgsmål: hvad med boligen? Dertil kan jeg sige, at den er ikke momsbelagt. Boligudgifterne er ikke momsbelagt, og det er bl. a. grunden til, at de 3 pct. momsforhøjelse giver en stigning i pensionerne – der er også nogle yderligere beløb – på 1,7 pct. i stedet for 3.

Albertsen (S):

Af hensyn til historieskrivningen har jeg lyst til at give en enkelt kommentar til det, som

[Albertsen.]

hr. Jørgen Junior fremførte. Det er ikke så meget rettet til hr. Jørgen Junior, for det er lidt af en håbløs opgave at forsøge at belære hr. Jørgen Junior om sprogbrug, vurdering af andre osv. Det er nok udelukket, at der er noget håb om at give inspiration og belæring til hr. Jørgen Junior.

Men jeg skal da gerne sige for god ordens skyld, at hvis man havde realiseret det forslag, som fremskridtspartiet er fremkommet med, ville virkningen have været den, at de 400.000 enlige pensionister ikke havde fået én krone som kompensation for den prisudvikling, som vi må forvente sker, idet fremskridtspartiets forslag i den aktuelle situation går på, at man skal forhøje det skattefrie bundfradrag. Det har ikke nogen virkning for de enlige pensionister, da langt, langt det største antal af disse 400.000 mennesker ikke betaler skat, og virkningen over for ægteparrene ville altså alene være et spørgsmål om at give en lettelse i skatten.

Når fru Yvonne Herløv Andersen siger, at det var hensigtsmæssigt at få at vide, hvor meget der reelt kommer til udbetaling, vil jeg da henvise hende til at læse bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det ganske klart fremgår – jeg tillod mig at citere derfra ved at nævne tallene – at der er tale om en bruttoudgift på 420 mill. kr.; derfra skal trækkes skattevirkningen, som næsten ensidigt rammer ægteparrene, på de 117 mill. kr., og netto er der altså tale om en udgift på 303 mill. kr. Det er tallene. Dem kunne fru Yvonne Herløv Andersen have set i bemærkningerne til lovforslaget, hvis hun havde gjort sig den ulejlighed.

Jørgen Junior (FP):

Det er måske lidt illusorisk det her, da vi i virkeligheden kun er et ekspeditionskontor, som ikke engang skal sætte stempel på noget som helst, men alligevel synes jeg, man bør bide mærke i bemærkningen fra fru Grethe Philip: det går jo ikke med et for stort forbrug af ost og æg for en familie. Er det ikke lidt langt ud, vi efterhånden er ved at komme? Den slags er man også ved at regulere nu i dette samfund.

Når socialministeren, som vi forstår har beregninger, der viser, at disse 1,7 pct. er noget, der er veldokumenteret, så er det meget, meget sigende, at disse beregninger ikke som en ganske naturlig ting ligger med som bilag til lovforslaget. Men helt i orden, vi venter med in-

teresse og glæde på i socialudvalget at få disse konkrete, nøjagtige beregninger, der viser, at 1,7 pct. er fuld kompensation for det, som pensionisterne bliver udsat for.

Så må jeg beklage, at fru Tove Jørgensen kom til at opfatte, hvad jeg sagde om, at dette er 1 kr. om dagen, en lille smule forkert. Det er nemlig ikke 1 kr. om dagen på alle dage. Det er kun 1 kr. om dagen på hverdage. Søndag får man ikke noget.

Hr. Albertsen vil ikke rette, hvad jeg siger, for det er umuligt at rette. Jeg må da glæde mig over, at det er umuligt at rette, hvad jeg siger. Hr. Albertsen har ikke noget håb om, at det er en anden form for politik, jeg fremover vil føre. Jeg må sige, jeg har heller ikke meget håb med hensyn til hr. Albertsen, der prøver at snakke udenom og komme bort fra det forslag, vi her diskuterer, ved at tale om fremskridtspartiets samlede finansplan. Det ville være udmærket, hvis tiden tillod os at komme ind på dette store, samlede kompleks. Jeg kan kun sige, at det ville skabe en helt anderledes sundhed og grobund for reelle, fornuftige forbedringer for alle i samfundet. Dette er og bliver at tage groft fra de svageste og så give smuler til nogle af de allersvageste.

Henrik Toft (V):

Hr. Alfred Hansen skal have tak for sin slutbemærkning om venstres liberale grundholdning. Den hænger jo sammen med vores ansvarlighed i øvrigt, og derfor står vi ikke bare og vifter med vort liberale flag højt oppe i den blå luft ved behandlingen af disse kompensationsforslag. Det ville nok ikke give en hel masse indflydelse. Det forundrer mig bare, at vi ikke fik flere bemærkninger om hr. Alfred Hansens mærkesag også ved behandlingen af disse 5 lovforslag.

Tove Jørgensen (DKP):

Det, der kalder mig herop, er, at socialministeren mener, jeg ikke har forstået, at beregningsgrundlaget fra 1971 ikke bruges til beregning af dyrtidsdækningen. Men hvis socialministeren havde hørt godt efter, ville hun have hørt, at det ikke var det, jeg sagde.

Jeg beskæftigede mig med to ting, den ene var dyrtidsdækningens utilstrækkelighed, og den anden var, at beregningsgrundlaget, altså den vægt, hvormed de forskellige forbrug indgår i en pensionists budget, var fra 1971. Jeg mener stadig væk, at pensionisternes forbrug

[Tove Jørgensen.]

siden 1971 har ændret sig med andre vægte, og jeg gjorde især opmærksom på, at der i mellemtiden har været en oliekrise, som ikke har kunnet undgå at få indflydelse på de vægte, hvormed forskellige ting indgår i pensionisternes budget. Det vil jeg godt stå fast ved, for vi har intet fået at vide om i bemærkningerne til lovforslaget, hvordan beregningsgrundlaget reelt er.

Så må jeg i øvrigt sige, at alt dette er jo et udtryk for den socialdemokratiske tilsløringspolitik, hvor man over for pensionisterne og også over for andre grupper i befolkningen giver det udseende af, at man giver kompensation, hvor man i forvejen har taget langt mere end det, man kompenserer for. Det er at betragte, som hvis man giver et menneske et blåt øje og så bagefter er så human at give det en kold klud at holde på det. Det er det, der reelt ligger i socialdemokraternes politik.

Grethe Philip (RV):

Jeg tror, hr. Jørgen Junior gjorde sig skyldig i en misforståelse med hensyn til, hvad jeg havde sagt. Jeg gav mig slet ikke af med nogen vurdering af, om det ene eller andet forbrug var for stort. Jeg konstaterede bare, at i en familie med en forholdsvis god indkomst har man notorisk, som statistikken viser, en større udgift til henholdsvis æg og ost, end man har i familier med en meget lav indkomst. Og efter det system, som oprindeligt var lagt frem fra regeringens side, hvor man ville give tilskud til priserne, ville en familie med det store forbrug og den store indkomst få mere glæde af det end familien med den lille udgift til de pågældende varer. Det var det eneste, jeg ønskede at påpege; der lå ikke noget deri om, at et forbrug var for stort.

Alfred Hansen (DR):

Det glæder mig, at hr. Henrik Toft ved, at retsforbundet har mærkesager, og hvis hr. Henrik Toft så også havde sagt, at vi ikke viger fra disse mærkesager og ikke har noget udsalg af vore mærkesager, så kunne hr. Henrik Toft og venstre måske have lært noget af retsforbundet.

Med hensyn til venstres liberale grundholdning . . .

Formanden:

Nu er det de foreliggende forslag, det drejer sig om.

Alfred Hansen (DR):

. . . vil jeg gerne spørge, om det kan være særlig liberalt at give tilskud til erhvervslivet, som netop de forslag, som vi har behandlet i denne tid er udtryk for, hvor man hver eneste gang gavner de store virksomheder og favoriserer dem på de mindre virksomheders bekostning. Der gør sig det gældende for de store virksomheder, at de altid vil være i stand til at opbygge et apparat, som er i stand til at udnytte disse situationer. Det bør hr. Henrik Toft og venstre og andre liberale partier skrive sig bag øret.

Formanden:

Jeg henstiller, at man behandler de forslag, der er til behandling. De skal som bekendt behandles derved, at man fremhæver sine principielle synspunkter vedrørende de forslag, der er opført på dagsordenen.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Bare ganske kort. At centrum-demokraterne ikke længere er regeringens støtteparti, medfører selvfølgelig belæringer, det er vi klar over, men det ændrer ikke vor holdning til, at vi ønsker, at kompensationerne alene falder på fødevarerne.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

Blot til fru Grethe Philip for en ordens skyld: naturligvis er jeg da kun glad for den belæring, fru Grethe Philip gav mig. Det er udmærket og strålende, når det radikale venstre som et af de skolede og ansvarlige partier herinde evner at få rettet nogle af de mange små fejl, som socialdemokratiet laver, og i dette tilfælde værdsætter jeg absolut det, som det radikale venstre åbenbart har fået gennemført.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Jeg synes, det er i orden, at man har en opfattelse gående ud på, at man skal hjælpe de velstillede, eller at man skal være god mod de dårligst stillede. Men dette, at man benytter forkerte etiketter på sin holdning, synes jeg ikke er i orden. Jeg må så sige på baggrund af

[Albertsen.]

de forslag, der er fremkommet fra fremskridtspartiet med henblik på de aktuelle økonomiske og sociale problemer, at det er groft hykleri, når dette parti tillader sig her at belære andre partier, der har en positiv holdning til de nævnte kompensationer til folke- og invalidepensionister og familier med børn, når det samme parti ønsker, at man skulle have givet en milliard kroner uden videre til erhvervslivet, man skulle have forlænget arbejdstiden, og man skulle have nedsat understøttelsen. I samme åndedræt påberåber man sig at være et vældig socialt forstående parti. Dette er ikke rimeligt, og dette er ikke renfærdig tale fra denne talerstol.

Så skal jeg sige til hr. Alfred Hansen, at når han taler om, at man giver til de rige og tager fra de fattige, så synes jeg, det ville have været nok så hensigtsmæssigt, om han havde kunnet, om jeg så må sige, belægge disse ting med facts. Det reelle er, at disse initiativer, den samlede buket, tilsigter at skaffe en bunke mennesker i arbejde, samtidig med at man foretager en neddæmpning af forbruget under hensyn til vores valutariske problemer. Det ved hr. Alfred Hansen udmærket, og det skulle han blot have erindret sig, da han fremførte sine ret så vilde påstande.

(Kort bemærkning):

Jørgen Junior (FP):

Når jeg hører hr. Albertsen tale om etiketter på flaskerne, kommer jeg til at tænke på, at tyv tror, hver mand stjæler.

Med hensyn til, at fremskridtspartiets forslag om sygedagpenge, som hr. Albertsen kom ind på skulle være et tilskud på 1 mia kr. til erhvervslivet, vil jeg meget gerne forklare – men jeg tror ikke formanden mener det ville være rigtigt – at det er det ikke. Det ville skaffe en mængde i arbejde, og der skulle kun skaffes ca. 17.000 mennesker i arbejde, for at det gik lige op. Men jeg skal for ikke at få en reprimande af formanden undlade at gå nærmere ind på sygedagpengeforslaget.

Formanden:

Det er altid klogt at undgå reprimander.

Hermed sluttede forhandlingene.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes mandag den 5. september kl. 13. Trykt dagsorden vil senere blive udsendt.

Mødet hævet kl. 15.21.

Den udsendte dagsorden var sålydende:

1) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændringer af lov om børnetilskud og andre familieydelser. (Forhøjelse af børnetilskud m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 18 pct.).

6) Tredje behandling af:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1977 – 31. marts 1978, I. (Beskæftigelsesfremme m. v.).

7) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin.